Region Stockholm

Regionstyrelsen

PROTOKOLL
2021-05-18

RS 2021-0043

§ 80
Årsredovisning 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

RS 2021-0326

Ärendebeskrivning

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling har inkommit med årsredovisning och revisionsberättelse för år 2020.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Årsredovisning 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling
Revisionsberättelse för år 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Yrkanden

Ordförande Irene Svenonius (M) yrkar bifall till regionrådsberedningens förslag i skrivelse den 5 maj.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisningen 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling godkänns.

2. Förbundsdirektionens ledamöter i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020.

Expedieras till

Akten
Regionfullmäktige

Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2021-05-05

RS 2021-0326

Regionstyrelsen

Årsredovisning 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling har inkommit med årsredovisning och revisionsberättelse för år 2020.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisningen 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling godkänns.

2. Förbundsdirektionens ledamöter i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020.

Regionrådsberedningens motivering

Regionrådsberedningen instämmer i regiondirektörens tjänsteutlåtande. I övrigt anförs följande.

Revisorerna lämnar följande sammanfattande bedömningar för kommunalförbundet:

• Direktionen har under 2020 i huvudsak bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt.
• Räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande.
• Direktionens interna kontroll har varit tillfredsställande.
• Resultatet enligt årsredovisningen är inte förenlig med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt.
• Revisorerna tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Regionrådsberedningen gör ingen annan bedömning än regionledningskontoret som delar revisorernas bedömning och föreslår att regionstyrelsen

föreslår regionfullmäktige att besluta att årsredovisning 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling godkänns, samt att förbundsdirektionens ledamöter i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020.

Det ackumulerade underskottet enligt balanskravet uppgår till -123 miljoner kronor. Kommunallagens krav om att underskottet skulle vara återställt inom en treårsperiod har inte uppnåtts. Kommunalförbundet redovisar att planen är att återställa underskottet till senast 2027, genom att succesivt öka patientvolymerna. Det finns en risk att verksamheten inte förmår att uppnå de ökade volymer som krävs för ett upparbetat resultat som motsvarar det samlade underskottet till år 2027. Region Stockholm ansvarar enligt förbundsordningen för en sjundedel av kommunalförbundets skuld vid varje tillfälle. Kommunalförbundet behöver uppnå en bättre balans mellan planerad och verklig verksamhet och att ekonomin anpassas efter detta.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Årsredovisning 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling
Revisionsberättelse för år 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Irene Svenonius

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Mikael Löwenhielm

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-04-16

RS 2021-0326

Regionstyrelsen

Årsredovisning 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Ärendebeskrivning

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling har inkommit med årsredovisning och revisionsberättelse för år 2020.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Årsredovisning 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling
Revisionsberättelse för år 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisningen 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling godkänns.

2. Förbundsdirektionens ledamöter i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling har översänt årsredovisning 2020 till medlemsregionerna. Kommunalförbundet föreslår att medlemsregionerna godkänner årsredovisningen för 2020, samt att förbundsdirektionens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020.

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling har under 2020 haft sitt femte verksamhetsår med reguljär klinisk drift på Skandionkliniken, samt drivit hotellverksamhet på Hotel von Kraemer.

Kommunalförbundets resultat för 2020 uppgick till 14,7 miljoner kronor, vilket är 7,7 miljoner kronor högre än budgeterat resultat för året. Avvikelsen i jämförelse med budgeterat resultat motsvarar 3,4 procent av årets omsättning.

Det ackumulerade underskottet enligt balanskravet uppgår därmed till -123 miljoner kronor. Kommunallagens krav om att underskottet skulle vara återställt inom en treårsperiod har inte uppnåtts. Kommunalförbundet planerar att återställa underskottet till senast 2027, genom en succesiv ökning av patientvolymerna.

Kommunalförbundet har 27 mål. Åtta mål har uppnåtts under året, vilket motsvarar 30 procent. Sju mål, 26 procent, uppnåddes delvis. Nio mål, 33 procent, uppnåddes inte. Tre mål, elva procent, har inte bedömts under året.

Bakgrund
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandlings medlemmar är Region Uppsala, Region Östergötland, Region Skåne, Region Stockholm, Region Västerbotten, Västra Götalandsregionen samt Region Örebro län. Kommunalförbundet har samarbetsavtal med samtliga regioner.

Kommunalförbundet har översänt årsredovisning 2020 till medlemsregionerna. Kommunalförbundet föreslår att medlemsregionerna godkänner årsredovisningen för 2020, samt beviljar förbundsdirektionens ledamöter ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020.

Överväganden
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling har under 2020 haft sitt femte verksamhetsår med reguljär klinisk drift på Skandionkliniken i Uppsala, samt drivit hotellverksamhet på Hotel von Kraemer som ligger i samma hus som Skandionkliniken. Patienter som inte åker hem mellan behandlingarna får bo på hotellet, men det är även öppet för övriga hotellgäster.

Kommunalförbundets resultat för 2020 uppgick till 14,7 miljoner kronor, vilket är 7,7 miljoner kronor högre än budgeterat resultat för året. Avvikelsen i jämförelse med budgeterat resultat motsvarar 3,4 procent av årets omsättning.

Det ackumulerade underskottet enligt balanskravet uppgår därmed till -123 miljoner kronor. Kommunallagens krav om att underskottet skulle vara återställt inom en treårsperiod har inte uppnåtts. Kommunalförbundet redovisar att planen är att återställa underskottet till senast 2027, genom successivt ökade patientvolymer.

Skandionkliniken redovisade ett resultat 2020 på 15,5 miljoner kronor, vilket var 7,4 miljoner kronor högre än budgeterat resultat och motsvarar 3,7 procent av årets omsättning. Avvikelsen i jämförelse med budgeterat resultat beror på lägre kostnaderna på 14,5 miljoner kronor, med anledning av vakanser, sjukskrivningar, samt ej förbrukade FoU-medel samt lägre oförutsedda kostnader. Intäkterna blev 7,1 miljoner kronor lägre i jämförelse med budget, vilket berodde på att antalet fraktioner inte ökat i den takt som var planerat. Planen var att utföra 10 000 fraktioner under 2020, medan det faktiska antalet utförda fraktioner uppgick till 8 215. Antalet utförda fraktioner 2019 uppgick till 7 614. Covid-19-pandemin har fordrat omfattande planering och förändrade arbetssätt för Skandionklinikens verksamhet under året. Sjukhusfysiker och administrativ personal har i hög utsträckning arbetat på distans. Endast enstaka kända fall av covid-19 bland patienter och personal har konstaterats. Patienter från Norge uteblev periodvis under året.

Hotel von Kraemer redovisade ett resultat 2020 på -0,9 miljoner kronor, vilket är 0,3 miljoner kronor högre än budgeterat resultat och motsvarar 1,2 procent av omsättningen. Hotellet har haft en beläggning på 54 procent, en ökning med två procent jämfört 2019. Covid-19-pandemin har däremot haft en mycket negativ påverkan på restaurang- och konferensverksamheten, som minskat med 50 procent. För att anpassa verksamheten har neddragningar gjorts av timavlönad personal.

Kommunalförbundet har 27 mål. Åtta mål har uppnåtts under året, vilket motsvarar 30 procent. Sju mål, 26 procent, uppnåddes delvis. Nio mål, 33 procent, uppnåddes inte. Tre mål, elva procent, har inte bedömts under året.

Mål som uppnåtts under 2020 avser:

- *Patienternas medicinska behov, omvårdnadsbehov och sociala förväntningar tillgodoses. Patienter och anhöriga är välinformerade.*
- *Redovisning av forskningsresultat.*

- *Kliniken behåller och attraherar kvalificerade och engagerade medarbetare.*
- *Ekonomi i balans.*
- *Eget kapital ska återställas genom överskott senast 2027.*
- *Samordning verksamhets- och ekonomistyrning – månadsrapporter och fortlöpande dialog med ägarna är implementerad.*
- *Utveckla samarbetet mellan klinik och hotell sam andra aktörer för patientens bästa och god ekonomisk utveckling.*
- *Investeringsplanen för Skandionkliniken är etablerad och avskrivningsplan inarbetad i budgetplanering.*

Mål som delvis uppnåtts under 2020 avser:

- *Uppbyggt eget kapital*: Återställande av det egna kapitalet pågår, därefter påbörjas uppbyggnaden av ett positivt eget kapital.

- *Kliniska behandlingsprotokoll/studieprotokoll*: De studieprotokoll som tagits fram under 2020 följer den modell för nya kliniska studier som arbetats fram på Skandionkliniken. Studierna ska starta i början av 2021. På grund av svårigheter med finansiering är de inte fullt resurssatta.

- *Kvalitetsregisterbaserad uppföljning*: Inväntar nationell gemensam stråldatabas MIQA. Ett lokalt register är svårgenomförbart. Samarbete med europeiskt initiativ avseende europeiskt register planeras.

- *Patientfokuserad vård*: Utvärdering av hanteringen av och flödet för de norska patienterna har genomförts under 2020. Rutin för omhändertagande och fördelning av patienterna mellan universitetsklinikerna är under revision baserat på utfallet.

- *Forskning och utveckling (FoU) - strategi och budget*: En färdig FoU-strategi förväntas vara framtagen under första kvartalet 2021.

- *Kompetensförsörjning*: Arbete pågår enligt framtagna kompetensförsörjningsplanen. Alla nya medarbetare (strålsjuksköterskor, sjukhusfysiker) arbetar enligt en kompetensutvecklingsplan. Strålsjuksköterskor och sjukhusfysiker genomgår under två år en teoretisk och klinisk påbyggnadsutbildning i protonterapi.

- *Strategi för IT*: Förvaltningsmodellen har genomförts till 80 procent under 2020, resterande implementeras under första kvartalet 2021. Första version av IT-strategi görs under våren 2021.

Mål som inte uppnåtts under 2020 avser:

- *Fastställda vårdvolymer uppnås*: Under året utfördes 8 215 fraktioner, en ökning med åtta procent. Antalet patienter ökade med elva procent. Målvärdet 2020 var 10 000 utförda fraktioner.

- *Aktiv och fungerande avvikelsehantering – Antal rapporterade avvikelser per år*: Under året rapporterades 45 avvikelser. En avvikelse, vilken inte innebar någon patientskada, rapporterades till strålskyddsmyndigheten (SSM). Målvärdet var 70 eller fler rapporterade avvikelser. Målet är svårt att värdera och är borttaget 2021.

- *Aktiv och fungerande avvikelsehantering – Andel avslutade avvikelseärenden inom tre månader*: Avslutade ärenden inom tre månader uppgick till 53 procent. Målvärdet uppgick till 95 procent. En omstrukturering av avvikelsehanteringsarbetet har påbörjats under hösten 2020.

- *Möjligheter till FoU är tillvaratagna genom kliniska studier och kvalitetsdatabaser*: Antalet patienter i kliniska studier har ökat, men målvärdet på 85 procent var för optimistiskt satt. Skandionkliniken har begränsade möjligheter att påverka målet.

- *Experimentell protonstråleforskning etablerad vid Skandionkliniken*: Det pågår ett tiotal projekt, men covid-19-pandemin är en bidragande orsak till att målet om minst 15 projekt inte uppnåddes.

- *Nöjda medarbetare – medarbetarindex bättre än 2019*: Index 2020 uppgick till 76 (2019: 79), målvärdet har därmed inte uppnåtts. Ett utfall på 67–100 är likväl ett bra/mycket bra resultat.

- *Låg sjukfrånvaro*: Sjukfrånvaro 2020 uppgick till 6,7 procent (2019: 5,7 procent), vilket överstiger målvärdet på fem procent. Korttidssjukfrånvaron har ökat till följda av covid-19-pandemin.

- *Kunskapsspridning*: Förankring och implementering av kommunikationsstrategi har inte genomförts, delvis beroende på covid-19-pandemin.

- *Hotel von Kraemer – säkra enhetliga regler för patientavgifter och fakturering av regionerna*: Landets 21 regioner har inte enats om enhetliga regler.

Revisorerna kommentarer i sin revisionsberättelse att det är viktigt att kommunalförbundet uppnår en bättre balans mellan planerad och verklig verksamhet och att ekonomin anpassas efter detta.

Revisorerna lämnar följande sammanfattande bedömningar för kommunalförbundet:

- Direktionen har under 2020 i huvudsak bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt.
- Räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande.
- Direktionens interna kontroll har varit tillfredsställande.
- Resultatet enligt årsredovisningen är inte förenlig med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt.
- Revisorerna tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Regionledningskontoret delar revisorernas bedömning och föreslår att regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar att årsredovisning 2020 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling godkänns, samt att förbundsdirektionens ledamöter i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunalförbundets resultat för 2020 uppgick till 14,7 miljoner kronor, vilket är 7,7 miljoner kronor högre än budgeterat resultat för året. Avvikelsen i jämförelse med budgeterat resultat motsvarar 3,4 procent av årets omsättning.

Det ackumulerade underskottet enligt balanskravet uppgår till -123 miljoner kronor. Kommunallagens krav om att underskottet skulle vara återställt inom en treårsperiod har inte uppnåtts. Kommunalförbundet redovisar att planen är att återställa underskottet till senast 2027, genom att succesivt öka patientvolymerna. Regionledningskontoret ser en stor

utmaning för kommunalförbundet i att under kommande år uppnå de ökade volymer som krävs för att verksamheten ska kunna upparbeta ett resultat som motsvarar det ansamlade underskottet. Regionledningskontorets bedömning är därmed att det finns en risk för att underskottet inte är återställt till år 2027. Region Stockholm ansvarar enligt förbundsordningen för en sjundedel av kommunalförbundets skuld vid varje tillfälle.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsexpediering:
Akt
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-04-16

Till
Fullmäktige för medlemmar i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Region Skåne
Region Stockholm
Region Uppsala
Region Västerbotten
Region Örebro län
Region Östergötland
Västra Götalandsregionen

Årsredovisning 2020
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

I enlighet med förbundsordningen, samt bifogat protokollsutdrag, översändes revisorernas berättelse jämte årsredovisningen för verksamhetsåret 2020.

Medlemsregionernas fullmäktige föreslås besluta:

- att godkänna årsredovisningen för 2020, samt
- att bevilja ansvarsfrihet för direktionen och dess enskilda ledamöter för verksamhetsåret 2020.

Uppsala 2021-03-29

Jörgen Striem
Förbundsdirektör
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Bilagor

- Årsredovisning 2020
- Revisionsberättelse
- Protokollsutdrag § 13 Årsredovisning med patientsäkerhetsberättelse 2020 från förbundsdirektionens möte 2021-03-24

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling
Box 6374
SE-751 36 UPPSALA
Sweden

www.skandionkliniken.se
info@skandion.se
+46 18 495 80 00
Plusgiro 1 71 11 -6

2021-03-24

KAS 2021-012

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Årsredovisning 2020

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Organisationsnummer 222000-2097

Innehåll

Inledning **3**
Sammanfattning 3
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling 4
Förbundsordningen 5
Delat ansvar och distribuerad kompetens 5
Förvaltningsberättelse **6**
Översikt över verksamhetens utveckling 6
Den kommunala koncernen 7
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 7
Väsentliga risker 8
Händelser av väsentlig betydelse 8
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 9
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 9
Verksamhetens måluppfyllelse 10
Balanskravsresultat 10
Väsentliga personalförhållanden 11
Förväntad utveckling 15
Resultaträkning **16**
Balansräkning **17**
Kassaflödesanalys **18**
Noter **19**
Driftredovisning **21**
Redovisningsprinciper **21**
Investeringsverksamheten **22**
Intern kontroll **22**
Patientsäkerhetsberättelse **22**
Bilagor

1. **Skandionklinikens utveckling 2015–2020**
2. **Måluppfyllelse 2020 – KAS**
3. **Patientsäkerhetsberättelse 2020**

Inledning

Sammanfattning

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) behandlar tumörer med protonstrålning vid Skandionkliniken i Uppsala. I fastigheten finns även Hotel von Kraemer som erbjuder patienter och anhöriga boende i samband med behandlingen.

Det var inga omfattande utbrott av covid-19-infektioner bland Skandionklinikens patienter eller personal. Delar av personalen arbetade på distans. Periodvis uteblev utländska patienter.

266 svenska patienter startade behandling 2020, en ökning med 27 (11 %) sedan 2019. 31 utländska patienter startade, en ökning med 1. Utländska patienter kommer huvudsakligen från Norge.

Fyra kliniska studier pågår. Ytterligare två är på väg att starta. Ett tiotal prekliniska studier pågick 2020. Skandionklinikens medarbetare deltog i tretton vetenskapliga publikationer.

31 december hade Skandionkliniken 44 anställda (47) varav 41 tillsvidare. Föregående år redovisas i parentes. Sjukfrånvaron var 6,7 % (5,7 %). Utfallet påverkas av flera långtidssjukskrivningar som inte är relaterade till arbetsmiljön, samt covid-19.

Skandionklinikens resultat blev +15,5 mnkr (-0,7 mnkr), en positiv budgetavvikelse på 7,4 mnkr. Intäkterna var 7,1 mnkr lägre än budget, beroende på färre fraktionsintäkter. Kostnaderna var 14,5 mnkr lägre än budget, överskottet beror främst på vakanser och sjukskrivningar, samt ej förbrukade FoU-medel och medel för oförutsedda utgifter.

KAS fortsätter tills vidare att driva Hotel von Kraemer i egen regi. Tvisten med den förra entreprenören fortgår.

Hotellet har haft en fortsatt god beläggning, 54 %, trots covid-19-pandemin. Restaurang- och konferensverksamhetens utbud har begränsats under pandemin.

31 december hade Hotel von Kraemer 18 anställda, samtliga tillsvidare. 2019 var 19 tillsvidareanställda och 25 timavlönade. De timavlönade har avvecklats på grund av covid-19-pandemins effekter. Sjukfrånvaron var 1,5 % (1 %).

Hotel von Kraemers resultat blev -864 tkr (-190 tkr) vilket är 284 tkr i budgetavvikelse. Intäkterna var 729 tkr högre än budget och kostnaderna 444 tkr högre än budget.

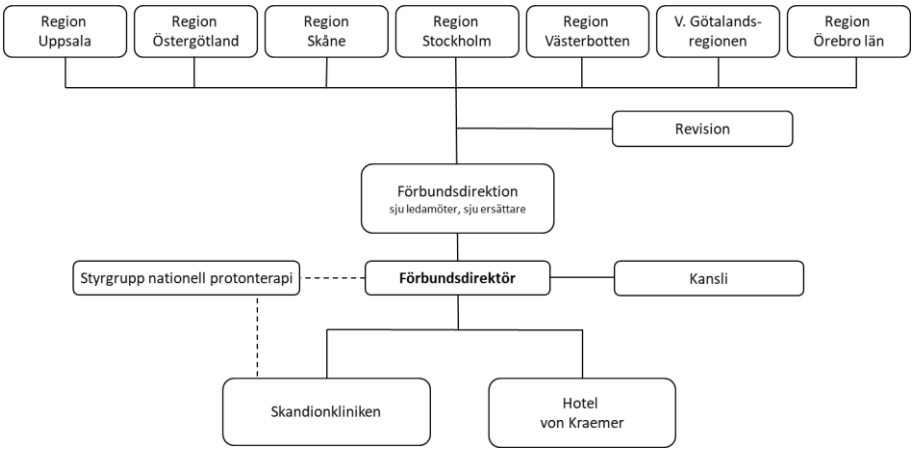
KAS redovisar totalt ett positivt resultat på 14,6 mnkr (-0,9 mnkr), vilket är +7,7 mnkr i förhållande till budget.

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) bildades 2006 för att behandla tumörer med protonstrålning vid Skandionkliniken. Universitetsklinikerna förbereder och följer upp patienterna. Behandlingseffekterna utvärderas i vetenskapliga studier.

I fastigheten finns även Hotel von Kraemer som erbjuder patienter och anhöriga boende i samband med behandlingen. Utöver hotellverksamheten erbjuds restaurang och konferenslokaler.

Fastigheten ägs av Akademiska Hus. Den stod klar 2014. Hyresavtalet löper till 2039. Strålningsutrustningen installerades av det belgiska företaget IBA. Ett serviceavtal med IBA löper till april 2021. Hotellet öppnade 2014. De första patienterna behandlades 2015.

KAS medlemmar är de sju regioner som har universitetssjukhus: Region Skåne, Region Stockholm, Region Uppsala, Region Västerbotten, Region Örebro län, Region Östergötland samt Västra Götalandsregionen.

KAS styrs av en politiskt vald direktion som består av en ledamot och en ersättare från varje medlemsregion.

Styrgrupp Nationell Protonterapi är beslutsstöd till direktionen och Skandionklinikens ledning. Den ansvarar även för protonterapiprocessen. I styrgruppen ingår två ledamöter från varje medlemsregion.

Förbundsdirektören är KAS högsta tjänsteman. Internt har KAS en verksamhetschef som leder verksamheten vid Skandionkliniken och en hotellchef som leder Hotel von Kraemers verksamhet.

Hotel von Kraemer

Ett patienthotell byggdes i anslutning till Skandionkliniken för att erbjuda patienterna boende under behandlingen vid Skandionkliniken. Hotellet har även ett samarbete med Akademiska sjukhuset för deras patienter och närstående.

Hotellet har 83 rum. Utöver hotellverksamheten erbjuds även restaurang och konferenslokaler.

Inledningsvis drevs hotellet av en privat entreprenör som gick i konkurs 2015. Sedan dess driver KAS hotellet i egen regi. En rättstvist pågår med den förra entreprenören.

Förbundsordningen

Ett kommunalförbund är en organisation där flera regioner gått samman för att överlåta skötseln av en gemensam angelägenhet åt förbundet. De grundläggande reglerna för driften och styrningen av verksamheten finns i kommunallagen.

Av förbundsordningen framgår att KAS ska:

- Driva en anläggning för avancerad strålbehandling med protoner.
- Skapa förutsättningar för optimal behandling, samt utveckling och utvärdering av behandlingen, till gagn för patienterna.
- säkerställa att protonstrålning är nationellt likvärdigt tillgänglig för alla patienter i Sverige oavsett bostadsort.
- I mån av kapacitet erbjuda utländska patienter vård.
- Bedriva verksamheten så att man nyttjar möjligheterna att utföra diagnostik, behandlingsplanering, del av behandling och eftervård inom varje sjukvårdsregion (delat ansvar och distribuerad kompetens).
- Säkerställa att möjligheterna till forskning och utveckling tillvaratas.
- Svara för annan verksamhet som har ett naturligt samband med driften av anläggningen.

Delat ansvar och distribuerad kompetens

Grundläggande för KAS kliniska och vetenskapliga verksamhet är att regionerna, universitetssjukhusen och Skandionkliniken delar på ansvaret för, och utförandet av, verksamheten. Det kallas ”distribuerad kompetens”.

Patienter som bedöms vara aktuella för protonbehandling utreds och förbereds vid universitetssjukhusen. De diskuteras vid multiprofessionella videokonferenser där alla sjukhusen deltar. Behandlingen genomförs vid Skandionkliniken i Uppsala. Patienterna ges i genomsnitt knappt trettio fraktioner (behandlingstillfällen) under cirka sex veckor. Uppföljningen sker vid inremitterande universitetsklinik.

Så kallade rotationsläkare och rotationsfysiker tjänstgör vid Skandionkliniken. De har sin anställning vid universitetssjukhusen och arbetar växelvis enstaka veckor vid Skandion-kliniken. Syftet är bland annat att säkerställa kompetens inom protonstrålning vid KAS alla enheter och till att främja samarbetet i KAS-nätverket.

Protokoll för vetenskapliga studier som utvärderar behandlingens effekter tas fram av tumörgrupper med representanter från samtliga universitetssjukhus.

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

KAS 2016–2020

	2020	2019	2018	2017	2016
Intäkter (tkr)	226 314	210 661	161 469	144 964	129 077
Kostnader (tkr)	-211 641	-211 536	-208 328	-197 219	-166 799
Resultat (tkr)	14 673	-875	-46 859	-52 255	-37 722
Budget resultat (tkr)	6 974	3 191	-3 045	-5 877	-26 272
Budgetavvikelse (tkr)	7 699	-4 066	-43 814	-46 378	-11 450
Eget kapital (tkr)	-111 546	-126 218	-125 343	-78 484	-26 229
Balanskrav (tkr)	-123 038	-137 711	-136 836	-89 977	-37 722
Investeringar (tkr)	87	2 454	2 603	1 810	74 722
Antal anställda	62	64	61	45	36

Skandionkliniken 2016–2020

	2020	2019	2018	2017	2016
Antal patienter totalt	297	268	272	221	179
Antal svenska patienter	266	239	232	195	166
Andel utländska patienter	10 %	11 %	15 %	12 %	7 %
Andel barn	14 %	18 %	19 %	14 %	12 %
Antal fraktioner	8 215	7 614	7 745	6 255	4 975
Intäkter (tkr)	202 725	185 454	139 641	125 713	111 840
Kostnader (tkr)	-187 188	-186 139	-184 118	-173 313	-145 172
Resultat (tkr)	15 537	-685	-44 477	-47 600	-33 332
Budget resultat (tkr)	8 123	3 191	21	-3 257	-25 304
Budgetavvikelse (tkr)	7 414	-3 876	-44 456	-44 343	-8 028

Se vidare bilaga 1 ”Skandionklinikens utveckling 2015–2020”.

Hotel von Kraemer 2016–2020

	2020	2019	2018	2017	2016
Antal gäster	7 461	9 507	8 815	9 233	8 965
Antal gästnätter	22 277	21 997	22 467	20 375	18 902
Skandionpatienter (%)	2,5	1,5	2,2		
Gästnätter Skandion-patienter (%)	25	16	22	19	23
Intäkter (tkr)	23 589	25 207	21 828	19 251	17 237
Kostnader (tkr)	-24 453	-25 397	-24 210	-23 906	-21 627
Resultat (tkr)	-864	-190	-2 382	-4 655	-4 390
Budget resultat (tkr)	-1 149	-2 005	-3 066	-2 620	-968
Budgetavvikelse (tkr)	285	1 815	684	-2 035	-3 422

Den kommunala koncernen

Skandionkliniken och Hotel von Kraemer är enheter inom KAS (inte koncernföretag).

KAS organisation och organisationsschema beskrivs på sidan 4.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Pensionsförpliktelse

KAS har inte gjort några placeringar för pensionsförpliktelser, vilket innebär att avsättningar och ansvarsförbindelser för pensioner om totalt 16 487 tkr har återlånats i verksamheten. Aktualiseringsgraden är 100 %.

KPA har tidigare justerat pensionsskulden vid flera tillfällen, vilket har påverkat det ekonomiska resultatet. Inga särskilda justeringar har gjorts under 2020, men prognos-arbetet har påverkats av en osäkerhet kring utfallet av pensionsskulden.

Skandionkliniken

Covid-19-pandemin har fordrat omfattande planering och förändrade arbetssätt av samma slag som i övrig sjukvård. Endast enstaka kända fall av covid-19 bland patienter och personal. De norska patienterna uteblev periodvis. Administrativ personal och sjukhusfysiker har i hög utsträckning arbetat på distans.

Hotel von Kraemer

Under 2020 har covid-19-pandemin påverkat verksamheten kraftigt. Trots en försiktig återhämtning under hösten har efterfrågan varit låg. Bokade gäster inom restaurang- och konferensverksamheten har minskat med mer än 50 %. Negativa effekter av smittskydds-åtgärder har medfört att hotellet genomfört omfattande neddragningar av timavlönad personal samt förändrat arbetsuppgifterna för fast anställd personal.

Väsentliga risker

Inga större finansiella risker har identifierats. KAS 20-åriga obligationslån har en fast ränta. Räntan på checkräkningskrediten är rörlig, men betydligt lägre. Bedömningen är därför att KAS tjänar på att amortera vartannat år även om amorteringen delvis finansieras med en kredit.

Händelser av väsentlig betydelse

- En handlingsplan för verksamhets-IT vid KAS har tagits fram. En t.f. IT-chef har engagerats till och med juni 2021 för att leda genomförandet av planen.
- Kontakter har inletts med Region Uppsala för att undersöka förutsättningarna för ett närmare samarbete kring KAS behov av stödfunktioner inom bland annat administration.
- Ett intranät för Skandionkliniken och Hotel von Kraemer har lanserats.
- Förre verksamhetschefen Kjell Bergfeldt leder på KAS uppdrag ett projekt som syftar till förbättrad kompetensförsörjning inom all klinisk och vetenskaplig strål-behandling i Sverige. Uppdraget löper på 50 % till 2022-10-16 med möjlighet till förlängning. Han är också FoU-ansvarig på 10 % till 2021-03-28 med möjlighet till förlängning.
- Amortering har gjorts med 75 mnkr på KAS 20-åriga obligationslån.

Skandionkliniken

- 5 februari behandlades den tusende patienten, 30 juni behandlades den tusende svenska patienten och 31 augusti firade Skandionkliniken 5 år.
- Ulrica Langegård, Göteborgs universitet, disputerade på avhandlingen “The balancing act of living with symptoms - Patient reported data and quality of care during and after treatment with proton beam therapy in patients with brain tumor”.
- Strålsäkerhetsmyndigheten förlängde KAS tillstånd för verksamhet med joniserande strålning till 2025.
- En nationell riskanalys av protonterapiprocessen påbörjades i KAS-nätverket.
- Förhandlingar har pågått, men inte avslutats, om en förlängning av avtalet med IBA rörande drift och service av anläggningen för protonstrålning. Det nya avtalet beräknas inte generera väsentligt högre kostnader.
- En workshop med deltagare från direktionen, styrgruppen och KAS lokala ledningsgrupp har för första gången genomförts.
- En ny verksamhetschef och en biträdande vårdenhetschef har rekryterats.
- En ny överenskommelse gällande rotationspersonalens arbetsvillkor har slutits.
- Försöket med 36 tim. veckoarbetstid har utvärderats och därefter förlängts ett år för den kliniskt verksamma personalen.

Hotel von Kraemer

- Direktionen beslutade att tills vidare driva Hotel von Kraemer i KAS regi.
- Covid-19-pandemin påverkade verksamheten kraftigt. Avbokningar pga Covid-19 uppgick till 2,4 mnkr.
- Flera regioner bokar numera rum för patienterna direkt hos Hotel von Kraemer.
- Hotellverksamhetens beläggning var 54 %, en ökning med 2 %. Trots det minskade hotellintäkterna till följd av att genomsnittlig intäkt per rum (ADR) sjönk.

- Genomsnittlig intäkt per tillgängligt rum (RevPAR) minskade med 2 % jämfört med föregående år.
- ADR minskade med 6 % jämfört med föregående år.
- Resebyrån Big Travel rekonstruerades 2020. Ett ackord medförde att Hotel von Kraemer fick 25 % av Big Travels totala skuld på 506 496 kr.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

KAS organisation, organisationsschema och styrning beskrivs på sidan 4.

Förslag till verksamhetsplan med budget tas fram av KAS ledning i dialog med styrgrupp och direktion. Direktionen fastställer förslaget till verksamhetsplan med budget, varefter medlemsregionernas fullmäktige fattar beslut

Några lagar som är centrala inom KAS verksamhetsområde är:

- Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)
- Kommunallag (2017:725)
- Lag om offentlig upphandling (2016:1145)
- Patientdatalag (2008:355)
- Patientlag (2014:821)
- Patientsäkerhetslag (2010:659)
- Strålskyddslag (2018:396)

Några myndigheter som utfärdar författningar och utövar tillsyn inom KAS verksamhetsområde är:

- Inspektionen för vård och omsorg (IVO)
- Läkemedelsverket
- Socialstyrelsen
- Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

KAS har ett nära samarbete med Region Uppsala. KAS har tagit fram egna styrande dokument i den mån det är nödvändigt eller funktionellt, såsom exempelvis förbundsordningen och delegationsordningen. För övrigt tillämpas Region Uppsalas styrande dokument.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Direktionen fastställde 2019 en ny skrivning av målen för god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål

- Verksamheten skall bedrivas med hög kostnadseffektivitet.
- Kommunalförbundet ska budgetera med överskott.
- Överskott ska användas för att återställa tidigare underskott, så att det egna kapitalet är återställt senast år 2027.

Verksamhetsmål

- Mål fastställs i verksamhetsplanen och rör perspektiven patient, process och verksamhet, forskning och utveckling, medarbetare samt ekonomi (finansiella mål).

KAS budgeterar med överskott. Verksamheten tar emot alla patienter som remitteras för klinisk behandling och/eller vetenskapliga studier. Det sker inom ramen för fastställd budget, vilket bedöms vara kostnadseffektivt. 2020 års överskott används för att återställa det egna kapitalet, underskottet minskar nu från -126,2 till -111,5 mnkr.

Verksamhetens måluppfyllelse

Verksamhetens måluppfyllelse redovisas i bilaga 2 ”Måluppfyllelse 2020 – KAS”.

I tabellen visas måluppfyllelsen översiktligt. Pilarna betyder:

- ↑ – Målet uppnått.
- → – Målet uppnåddes delvis, alternativt så går det inte att bedöma.
- ↓ – Målet nåddes inte.

Målområde	↑	→	↓
Patient	1	1	
Process och verksamhet		1	3
Forskning och utveckling	1		2
Medarbetare	1		2
Ekonomi	2	2	
Övriga mål	3	6	2
Totalt	**8**	**10**	**9**

Balanskravsresultat

Budgeten för Skandionkliniken har under verksamhetens första år varit baserad på en alltför optimistisk plan för ökningen av antalet behandlingar. Det ackumulerade underskottet har därför blivit större än planerat. Med årets överskott minskar dock det negativa underskottet.

	2020	**2019**	**2018**	**2017**
Resultat	14 673 tkr	-875 tkr	-46 859 tkr	-52 255 tkr
Balanskrav	**-123 038 tkr**	**-137 711 tkr**	**-136 836 tkr**	**-89 977 tkr**

KAS hänvisar till synnerliga skäl när det gäller kravet på återställande inom tre år. Planen är att återställa underskottet senast 2027 genom successivt ökade patientvolymer. En höjning av fraktionspriset bedöms leda till minskade volymer, det är inte en realistisk åtgärd. Då KAS rörliga kostnader endast är ca 30 % av de totala kostnaderna, skulle en reducering av dessa påverka verksamheten negativt, det bedöms inte heller vara realistiskt.

Väsentliga personalförhållanden

KAS

Förbundsdirektör, kommunikationschef och HR-chef är verksamma inom hela KAS.

Arbetsmiljöarbetet

- Arbetsmiljögruppen har haft åtta möten under året, fyra på våren och fyra på hösten.
- Fysisk skyddsrond har genomförts på Skandionkliniken och Hotel von Kraemer i juni.
- APT har genomförts kontinuerligt under året uppdelat på Skandionkliniken och Hotel von Kraemer
- Försöket med införandet av 36 tim. veckoarbetstid för samtliga KAS medarbetare har utvärderats. Försöket har förlängts till 2021-12-31 för den kliniska personalen; läkare, sjukhusfysiker och undersköterskor. Övriga medarbetare återgår till 40 tim. veckoarbetstid från 2021-01-01. Försöket kan avbrytas om verksamheten inte klarar sitt uppdrag med bibehållen god arbetsmiljö eller om personalomsättningen ökar.

Medbestämmande

- KAS har genomfört sju ordinarie MBL-förhandlingar under året, fyra på våren och tre under hösten. Utöver ordinarie MBL-förhandlingar enligt §§ 11 och 19 MBL har förhandlingar genomförts i samband med viktigare förändringar för medarbetare och organisation.
- KAS har under 2020 fått lokal representation av samtliga fackliga organisationer i samband med MBL och arbetsmiljögrupp.

Löneöversyn

- Löneöversyn har genomförts med samtliga fackliga organisationer. Löneöversyn med Vårdförbundet och Naturvetarna genomfördes före sommaren och övriga fackliga organisationer i december efter att de centrala parterna, Sobona och centrala fackliga organisationer, enats om nya avtal.

Övrigt

En handlingsplan för åtgärder i samband med medarbetares bortgång har tagits fram.

Skandionkliniken

Antal medarbetare

Per den 31 december 2020 var 41 medarbetare tillsvidareanställa: 34 kvinnor (82 %) och 7 män (18 %). Antal tidsbegränsat anställda var 3, varav 2 kvinnor och 1 man. Totalt antal anställda på Skandionkliniken med månadslön var 44 medarbetare.

Åldersgrupp	Antal kvinnor	Antal män
29 år eller yngre	2	2
30 – 49 år	17	2
50 år eller äldre	17	4
Totalt	36	8

Antal anställda uppdelat på åldersintervall (tillsvidare- och tidsbegränsat anställda)

Rotationspersonal på Skandionkliniken

Som ett led i den distribuerade kompetensen tjänstgör varje vecka en onkolog och två sjukhusfysiker från medlemsregionernas universitetssjukhus vid Skandionkliniken enligt ett rotationsschema.

En överenskommelse gällande villkoren för rotationspersonal vid tjänstgöring på Skandionkliniken har tagits fram i samarbete med alla medlemsregioner, i ett gemensamt HR-nätverk. Kompetenskrav för rotaterande läkare respektive sjukhusfysiker finns i en bilaga till överenskommelsen.

Sjukfrånvaro Skandionkliniken

Sjukfrånvaron vid Skandionkliniken var 6,7 % under 2020.

Sjukfrånvaron uppdelat på åldrar

Åldersintervall	Sjukfrånvaro i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid
29 år eller yngre	Redovisas ej då antalet är färre än tio.
30 – 49 år	7,3
50 år eller äldre	9,1

Uppgift om andel av sjukfrånvaron över 60 dagar, könsuppdelning samt åldersfördelning lämnas inte då uppgifterna kan hänföras till enskild(a) individ(er).

Uppgifter om sjukfrånvaron indelat i åldersgrupper ska inte lämnas om antalet anställda i gruppen är färre än tio eller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Korttidssjukfrånvaron har ökat på grund av att medarbetare behövt stanna hemma vid minsta förkylningssymtom på grund av Covid-19-pandemin.

Genomsnittlig utbildningsnivå Skandionkliniken

Flertalet av medarbetarna som arbetar på Skandionkliniken är högspecialiserade medarbetare som samtliga har högskole- eller universitetsutbildning. För övriga befattningar krävs gymnasiekompetens.

Personalomsättning Skandionkliniken

Under 2020 har 9,5 tillsvidareanställda medarbetare slutat sin anställning: 6 sjuksköterskor, 1 sjukhusfysiker, 0,5 överläkare, 1 verksamhetschef, samt 1 biträdande verksamhetschef.

I samband med uppsägningarna har Skandionkliniken gjort en behovsanalys för att säkerställa att organisationen är bemannad optimalt. Detta har resulterat i att en av sjuksköterskeTjänsterna har gjorts om till biträdande vårdenhetschef och att tjänsten som biträdande verksamhetschef tagits bort.

Under året har Skandionkliniken rekryterat 8 nya medarbetare till tillsvidareanställning. 5 sjuksköterskor, 1 sjukhusfysiker, 1 biträdande vårdenhetschef och 1 verksamhetschef.

Den biträdande vårdenhetschefen tillträdde den 15 september och verksamhetschefen den 5 oktober

Arbetsmiljöarbetet

- Överenskommelse om villkoren för rotationspersonal vid tjänstgöring på Skandionkliniken har tagits fram i samarbete med ett HR-nätverk med deltagare från samtliga ägarregioner.
- En skyddsrond genomfördes i juni i samtliga Skandionklinikens lokaler
- Medarbetarenkät, med inriktning på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, genomfördes under vecka 39 och 40.
- Svarsfrekvensen på medarbetarenkäten var 71 procent (80 %). Resultaten inom arbetsbelastning och krav, ledarskapet och arbetsorganisation ligger i intervallet halvbra resultat och är något vi behöver arbeta med inom de olika yrkesgrupperna.
- I samband med genomförandet av en personaldag i oktober anlitades Länshälsan för en föreläsning om kränkande särbehandling och hur vi kan arbeta för att skapa en god arbetsmiljö.

Löneöversyn

- Löneöversyn har genomförts med samtliga berörda fackliga organisationer med utgångspunkt från de centrala avtalen. Utfallet för 2020 års löneöversyn är 2,4 %.

Pensionsavgångar

Tio av Skandionklinikens medarbetare kommer vid utgången av 2021 att vara över 60 år. En medarbetare i ledningsgruppen har meddelat att hen tänker avgå med pension under våren. Medarbetare har möjlighet att ta ut pension från 62 år och rätt att arbeta kvar till 68 år.
Medarbetare som under 2021 har möjlighet att gå i pension:

- 1 medarbetare i ledningsgruppen fyller 68 år.
- 3 sjuksköterskor fyller 65 år.
- 1 medarbetare i ledningsgruppen fyller 64 år.
- 1 sjuksköterska fyller 63 år.
- 1 sjuksköterska fyller 62 år.

Övrigt

För att bemöta sommarens arbetsbelastning fattades ett beslut om att erbjuda de medarbetare som arbetar kliniskt, samt IT och vårdadministratör, ersättning för flyttade semesterveckor till annan period än 2020-06-22–2020-08-16.

Hotel von Kraemer

Antal medarbetare

Per den 31 december 2020 var 18 medarbetare tillsvidareanställda: 10 kvinnor (56 %) och 8 män (44 %). Ingen var tidsbegränsat anställd.

Åldersgrupp	Antal kvinnor	Antal män
29 år eller yngre	3	2
30 – 49 år	6	6
50 år eller äldre	1	0
Totalt	10	8

Antal anställda uppdelat på åldersintervall

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron för Hotel von Kraemer var 1,5 % under 2020.

Uppgift om andel av sjukfrånvaro över 60 dagar, könsuppdelning samt åldersfördelning lämnas inte då uppgifterna kan hänföras till enskild(a) individ(er).

Uppgifter om sjukfrånvaro indelat i åldersgrupper ska inte lämnas om antalet anställda i gruppen är färre än tio eller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Genomsnittlig utbildningsnivå Hotel von Kraemer

Den genomsnittliga utbildningsnivån för att arbeta på hotellet är gymnasiekompetens.

Personalomsättning Hotel von Kraemer

En tillsvidareanställd slutade sin anställning och gick i pension under 2020. Tjänsten har inte återbesatts då behov inte föreligger på grund av minskad verksamhet under covid-19-pandemin.

Löneöversyn

Löneöversyn har genomförts under december månad. Utfallet för 2020 års löneöversyn var 2,9 %.

Arbetsmiljöarbete

- Skyddsrond genomfördes i juni i samtliga lokaler som ingår i hotellet.
- Svarsfrekvensen på medarbetarenkäten var 59 % (46 %). På en skala 1–100 var nöjdhetsindex 62 (78) för 2020. Resultatet inom arbetsbelastning och krav samt ledarskapet var sämre än förra året. Hotellet behöver arbeta med förbättringar inom dessa områden även om resultaten sannolikt kan förklaras med de omfattande förändringar till följd av covid-19-pandemin, och den oro för arbetssituationen som den har inneburit för medarbetarna.

Pensionsavgångar

Medarbetare har möjlighet att ta ut pension från 62 år och rätt att arbeta kvar till 68 år. Ingen medarbetare uppnår pensionsålder 2021.

Övrigt

Med anledning av det avvikande gästflödet på grund av covid-19-pandemin har den ekonomiska utvecklingen för restaurang- och konferensverksamheten varit mycket negativ. För att lindra de negativa effekterna genomförde Hotel von Kraemer en omfattande neddragning av timavlönad personal. Förändrade arbetsuppgifter för fastanställd personal har förhandlats och genomförts.

Förväntad utveckling

Den fortsatta medicinska, vetenskapliga och tekniska utvecklingen kommer att påverka behovet av protonstrålning i en omfattning som är svår att förutse. Den internationella utvecklingen talar för en ökad användning av protonstrålning.

Det kommer finnas ett behov av protonbehandling för svenska patienter under överskådlig tid. Det är därför troligt att det kommer att ske en successiv ökning av antalet patienter.

KAS tappar troligen de norska patienterna när centra i Oslo och Bergen öppnar 2024.

Ny- och reinvesteringar i utrustning kommer att behövas i takt med att den nuvarande når sin tekniska livslängd.

KAS kommer att ha svårt att hantera balanskravet enligt kommunallagen om inte antalet patienter ökar.

Hinder som försvårar för universitetssjukhusen att remittera patienter behöver utredas och vid behov åtgärdas.

Resultaträkning

Redovisning i tkr	**200101-201231**	**190101-191231**	Not
Verksamhetens intäkter	226 314	210 661	1
Verksamhetens kostnader	-154 870	-152 254	2
Avskrivningar	-31 696	-33 468	
Verksamhetens nettoresultat	39 748	24 939	
Finansiella poster	-25 075	-25 814	
Periodens resultat	**14 673**	**-875**	

Balansräkning

Redovisning i tkr	**2020**	**2019**	Not
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	18 375	21 521	3
Materiella anläggningstillgångar	484 832	513 296	4
Summa anläggningstillgångar	503 207	534 817	
Varulager Hotel von Kraemer	51	78	
Kortfristiga fordringar	50 710	39 313	5
Kassa och bank	17 194	28 698	6
Summa omsättningstillgångar	67 955	68 089	
Summa tillgångar	**571 162**	**602 906**	
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital, ingående värde	-126 219	-125 343	
Periodens resultat	14 673	-875	
Summa eget kapital	-111 546	-126 218	
Avsättning pensioner	16 487	13 544	7
Summa avsättningar	16 487	13 544	
Lån i banker och kreditinstitut	600 000	675 000	
Checkkredit	47 375	20 398	
Summa långfristiga skulder	647 375	695 398	
Kortfristiga skulder	18 846	20 182	8
Summa kortfristiga skulder	18 846	20 182	
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**571 162**	**602 906**	

Kassaflödesanalys

Redovisning i tkr	**2020**	**2019**
Den löpande verksamheten		
Periodens resultat	14 673	-875
Avskrivningar	31 696	33 468
Minskning/ökning av kortfristiga fordringar	-11 397	592
Minskning/ökning av kortfristiga skulder	-1 336	8 943
Minskning/ökning av omsättningstillgångar	27	-2
Förändring pensionsskuld	2 943	-2 835
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**36 606**	**39 291**
Investeringsverksamheten		
Egna nettoinvesteringar	-87	-2 454
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-87**	**-2 454**
Finansieringsverksamheten		
Minskning/ökning av långfristiga skulder	-48 023	-40 603
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-48 023**	**-40 603**
Avrundningsdifferens	0	0
Förändring av kassaflöde	**-11 504**	**-3 766**
Likvida medel vid årets början	28 698	32 464
Likvida medel vid periodens slut	17 194	28 698

Noter

Redovisning i tkr	2020	2019
Not 1 – Verksamhetens intäkter		
Skandionkliniken		
Abonnemang – alla regioner	141 206	132 357
Fraktionsintäkter – svenska patienter	45 274	40 325
Fraktionsintäkter – utländska patienter	15 971	12 567
Övriga intäkter	274	205
Hotel von Kraemer	23 589	25 207
Summa	**226 314**	**210 661**
Not 2 - Verksamhetens kostnader		
Skandionkliniken		
Personalkostnader och arvoden	-40 735	-36 253
Hyra, drift, energi	-48 895	-48 796
Serviceavtal	-32 597	-33 117
Köpta tjänster	-6 308	-6 281
- varav kostnad för räkenskapsrevision	*-150*	*-120*
Övriga kostnader	-1 388	-2 207
Forskning och utveckling	-548	-253
Hotel von Kraemer		
Personalkostnader	-10 139	-11 111
Hyra, drift, energi	-10 070	-9 559
Råvaror och förnödenheter	-2 722	-3 307
Övriga kostnader	-1 468	-1 370
Summa	**-154 870**	**-152 254**
Not 3 – Immateriella anläggningstillgångar		
Ingående värde	21 521	25 793
Årets investeringar	0	87
Årets avskrivningar	-3 146	-4 359
Utgående värde vid årets slut	**18 375**	**21 521**
Not 4 – Materiella anläggningstillgångar		
Ingående värde	513 296	540 038
Årets investeringar	87	2 367
Årets avskrivningar	-26 708	-27 219
Periodiserade avskrivningar	-1 843	-1 843
Utgående värde vid årets slut	**484 832**	**513 296**

Redovisning i tkr	**2020**	**2019**
Not 5 - Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	14 462	7 754
Skattekonto	339	241
Redovisningskonto moms	11 004	6 696
Förutbetalda kostnader	16 072	16 040
Upplupna intäkter	5 342	4 429
Övriga kortfristiga fordringar	69	5
Hotel von Kraemers kortfristiga fordringar	3 422	4 148
Summa	**50 710**	**39 313**
Not 6 - Kassa och bank		
Handelsbanken och Swedbank	7 306	7 311
Nordea	3 816	8 917
Hotel von Kraemers kassa och bank	6 072	12 470
Summa	**17 194**	**28 698**
Not 7 - Avsättning pensioner		
Ingående pensionsskuld	-13 544	-16 379
Förändring under året		
- Nyintjänad pension	-1 858	-1 477
- Ränteuppräkning	-301	-410
- Förändring av löneskatt	-524	-458
- Rättning skuld (av KPA)	0	5 257
- Pensionsutbetalningar	20	19
Förändring under året Hotel von Kraemer	-280	-96
Pensionsskuld vid årets slut	**-16 487**	**-13 544**
Not 8 - Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	-4 137	-6 045
Redovisningskonto moms	1 481	1 499
Upplupna semesterlöner och sociala avgifter	-4 096	-3 585
Upplupna pensionskostnader, avgiftsbestämd	-1 560	-1 490
Upplupen ränta obligationslån	-5 581	-6 279
Övriga upplupna kostnader och skulder	-2 627	-1 102
Hotel von Kraemers kortfristiga skulder	-2 326	-3 180
Summa	**-18 846**	**-20 182**

Driftredovisning

tkr	Budget	Intäkter	Kostnader	Resultat	Avvikelse
Skandionkliniken	8 123	202 725	-187 188	15 537	+ 7 414
Hotel von Kraemer	-1 149	23 589	-24 453	-864	+ 285
KAS totalt	6 974	226 314	-211 641	14 673	+ 7 699

Redovisningsprinciper

KAS följer de redovisningsregler och lagar som gäller för kommunalförbund. Inga beloppsgränser tillämpas. Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i årsredovisningen som i delårsrapporten. Periodisering av intäkter och kostnader sker löpande.

Patientintäkterna är uppdelade i två delar. En abonnemangsdel som alla landets regioner betalar och som är beräknad på antal invånare i respektive region. Abonnemangsdelen faktureras en gång per år för hela året och periodiseras månadsvis över räkenskapsåret. Den andra delen är fraktionskostnaden som faktureras respektive medlemsregion per patient efter behandlingens slut. Fraktionsintäkterna bokförs i samband med faktureringen.

Alla kostnader som avser etableringen av anläggningen, och som ansetts tillföra ett mervärde till anläggningen, har bokförts som investering och redovisats som pågående projekt fram till verksamhetsstart. Största delen av investeringar och pågående projekt aktiverades från 1 september 2015. Den sista återstående delen av projektet aktiverades under 2016.

Avskrivningarna periodiserades under de fyra första åren eftersom anläggningen då inte utnyttjades till sin fulla kapacitet, vilket innebär en lägre förslitning. Gäller endast anläggningar med en avskrivningstid längre än fem år. Från 2019 återförs dessa periodiseringar halvårsvis.

En analys om huruvida hyresavtalet med Akademiska Hus är att betrakta som operationell eller finansiell leasing har gjorts. KAS anser att avtalet kan klassificeras som operationell leasing och redovisar det som sådan. Motiven är att de ekonomiska fördelar och ekonomiska risker som förknippas med ägandet inte överförts på leasetagaren utan fortsatt ligger på leasegivaren så som ägare till hyresobjektet. Hyresavtalet är ett 25-årigt icke uppsägningsbart avtal.

Minimileaseavgifterna redovisas i fotnot.[1]

[1] Minimileaseavgifterna fördelar sig enligt följande (tkr)

Förfallotidpunkt;	Inom 1 år	Senare än 1 år men inom 5 år	Mer än 5 år
	45,7	182,9	621,1

Investeringsverksamheten

Under året har Skandionkliniken gjort investeringar på 87 tkr. Inga investeringar har gjorts på Hotel von Kraemer. En mer specificerad investeringsplan har arbetats fram under hösten, gemensam för hela KAS.

Intern kontroll

Uppföljning av revisorernas verksamhetsgranskning gällande intern kontroll samt övriga rekommendationer i tidigare bokslutsgranskningar:

- En plan för kompetensförsörjning ska tas fram.

Kommentar: Klart. Godkänd av direktionen 2019-10-23.

- En vidaredelegationsordning ska upprättas.

Kommentar: Klart. Fastställd av förbundsdirektören 2020-04-27.

- Riktlinjer för direktupphandling ska fastställas.

Kommentar: Klart. Ingår i KAS upphandlingspolicy.

- En upphandlingspolicy ska tas fram.

Kommentar: Klart. Anmäld som delegationsbeslut till direktionen 2020-12-16.

- Tillgången till dokumentation och avtal ska säkras.

Kommentar: Klart. Kanslienheten är fler medarbetare och nya rutiner har skapats.

- Ett ställningstagande ska göras avseende hotellets driftsform.

Kommentar: Ärendet behandlas regelbundet i direktionen.

- En systematisk bevakning av avtalsperioder genomförs.

Kommentar: Klart. Kommer att utvecklas ytterligare i ny avtalsmodul i RMT+.

- En beskrivning över system och behandlingshistorik ska finnas.

Kommentar: Klart. Ett gemensamt dokument för KAS men uppdelat på Skandionkliniken och Hotel von Kraemer på grund av olika ekonomisystem.

- Kontoavstämningar ska dokumenteras.

Kommentar: Klart. Utveckling av rutinerna fortgår löpande.

Patientsäkerhetsberättelse

En patientsäkerhetsberättelse har upprättats i enlighet med patientsäkerhetslagen (2010:659) 3 kap. 10 §, se bilaga 3. Skandionkliniken har använt SKR:s mall för små organisationer.

Under 2020 har 48 avvikelser rapporterats i det interna systemet för avvikelsehantering varav en rapporterades vidare till Strålsäkerhetsmyndigheten. Inga vårdskador rapporterades.

En patient blev efter avslutad protonbehandling inte kallad till återbesök på sin hemklinik. Händelsen anmäldes till IVO. Utredningen visade att remissvar med epikriskopia inte skickats från Skandionkliniken till hemkliniken. Rutinerna har setts över på Skandionkliniken och berörd hemklinik.

Skandionklinikens utveckling 2015–2020

Patienter

2015–2020 inledde 1 269 patienter behandling vid Skandionkliniken (tabell 1).

	Svenska	Utländska	Totalt		Svenska	Utländska	Totalt
Vuxen	949	118	**1 067**	Vuxen	75 %	9 %	**84 %**
Barn	176	26	**202**	Barn	14 %	2 %	**16 %**
Totalt	**1 125**	**144**	**1 269**	Totalt	**89 %**	**11 %**	**100 %**

Tabell 1 Fördelningen av patienter som inlett behandling vid Skandionkliniken 2015–2020.

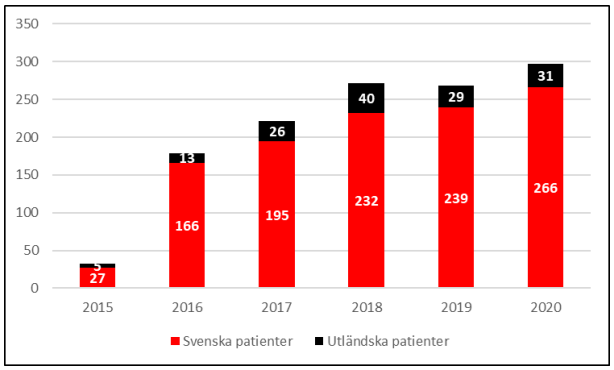
Sedan starten har 144 utländska patienter inlett behandling (tabell 2). Antalet danska patienter ökade successivt fram till våren 2019 då en klinik öppnade i Århus. Skandionkliniken tappar sannolikt de norska patienterna 2024 då två centra i Norge.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Danmark	3	12	20	28	6	2	71
Estland			1		3	1	5
Finland	2	1					3
Island						1	1
Norge			5	12	20	27	64
Totalt	5	13	26	40	29	31	144

Tabell 2 Antalet utländska patienter som inlett behandling vid Skandionkliniken 2015–2020.

Antalet patienter har ökat varje år (figur 1). 2020 inledde 297 patienter behandling (11 % ökning), varav 266 svenska (11 % ökning) och 31 utländska (7 % ökning).

De utländska patienterna uteblev periodvis beroende på grund av covid-19.

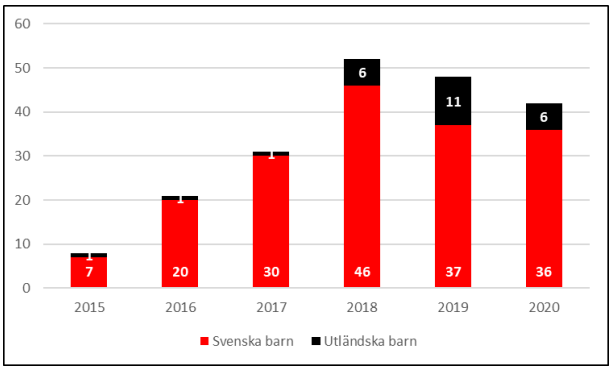

Figur 1 Antal svenska och utländska patienter som inlett behandling 2015–2020.

Figur 2 visar antalet barn som inledde behandling 2015–2020

2020 inledde 42 barn behandling (14 % av samtliga patienter), varav 36 svenska (14 % av svenska patienter).

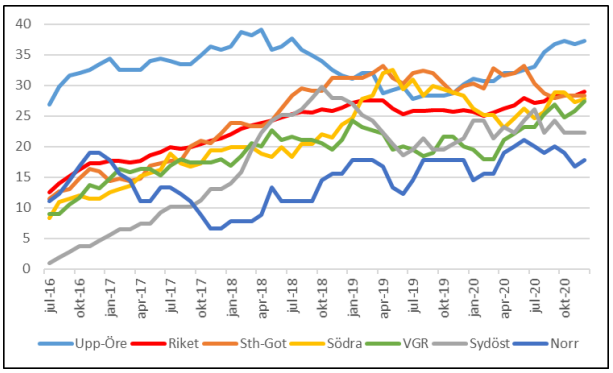
En förklaring till det minskade antalet kan vara att den medicinska cancer-behandlingen har utvecklats.

Figur 2 Antal svenska och utländska barn som inlett behandling 2015–2020.

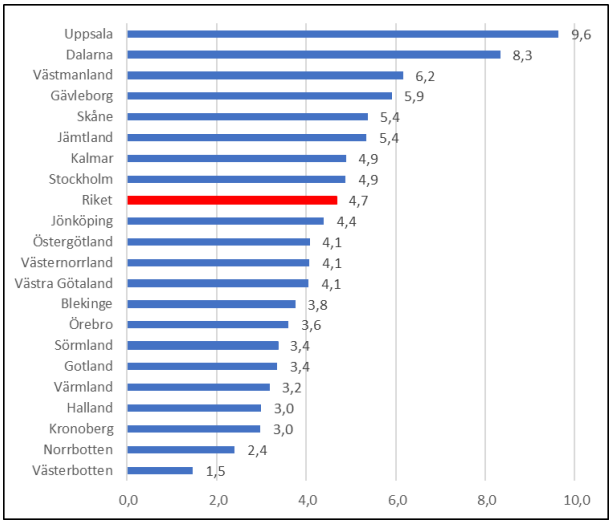
Figur 3 illustrerar hur universitets-sjukhusen remitterade patienter till protonbehandling 2015–2020.

31 december 2019 bodde 67 procent av Sveriges befolkning i en region med ett universitetssjukhus. 63 procent av de som inledde behandling 2019–2020 kom från någon av dessa regioner.

Figur 3 Antal svenska patienter per miljon invånare som inlett behandling på remiss från respektive sjukvårdsregion, rullande 12 åren 2015–2020.

Figur 4 illustrerar andelen av befolkningen i Sveriges regioner som remitterades för protonbehandling vid Skandionkliniken 2019–2020.

Figur 4 Antal svenska patienter per 100 000 invånare som inlett behandling 2019–2020.

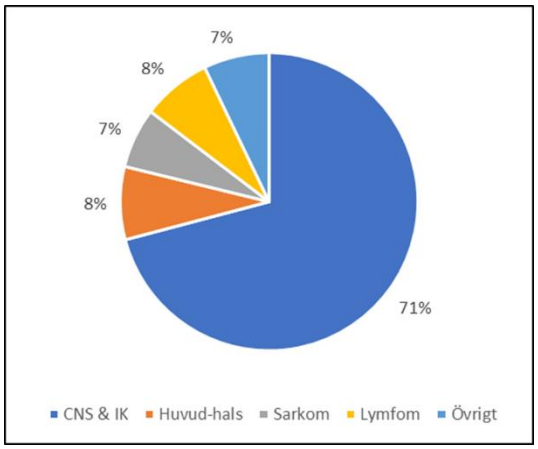
Behandlade diagnoser

Patienter som protonbehandlas har oftast en malign (elakartad) sjukdom. 2020 behandlades 72 procent av de vuxna och 95 procent av barnen för en malignitet. Skillnaden beror framför allt på att många vuxna behandlas för en godartad intrakraniell tumör som kan ge allvarliga symtom om den tillåts växa.

Indikationerna för protonbehandling styrs i hög grad av tumörens lokalisation i kroppen.

Figur 5 visar diagnos/lokalisation hos svenska patienter som inledde behandling 2019–2020.

CNS = centrala nervsystemet. IK = intrakraniella förändringar. Huvud-hals = tillstånd inom området utöver ögon och intrakraniella förändringar.

Figur 5 Svenska patienter 2019–2020.

Tabell 3 visar de fem vanligaste diagnoserna enligt ICD 10-klassifikation hos de 1 067 vuxna som inledde behandling 2015–2020.

ICD-kod	Antal	Andel	Kategori	Diagnos
C71	455	43 %	IK & CNS	Malign tumör i hjärnan
D32	185	17 %	IK & CNS	Benign tumör i centrala nervsystemets hinnor
D35	68	6 %	IK & CNS	Benign tumör i andra och ospecificerade endokrina körtlar
D33	42	4 %	IK & CNS	Benign tumör i hjärnan och andra delar av centrala nervsystemet
C07	25	2 %	Huvud-hals	Malign tumör i parotiskörtel

Tabell 3 De fem vanligaste diagnoskoderna enligt ICD 10 bland 1067 vuxna 2015–2020.

Tabell 4 visar de tre vanligaste diagnoserna enligt ICD 10-systemet hos de 202 barn som inledde behandling 2015–2020.

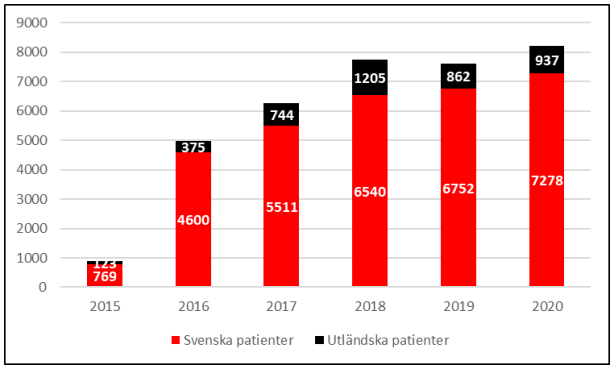
ICD-kod	Antal	Andel	Kategori	Diagnos
C71	115	57 %	IK & CNS	Malign tumör i hjärnan
C49	24	12 %	Sarkom	Malign tumör i annan bindväv och mjukvävnad
C72	7	3 %	IK & CNS	Malign tumör i ryggmärgen, kranialnerver och andra delar av centrala nervsystemet

Tabell 4 De tre vanligaste diagnoskoderna enligt ICD 10 bland 202 barn 2015–2020.

Fraktioner

2020 producerades 8 215 fraktioner, en ökning med åtta procent (figur 6).

Svenska patienter fick 7 278 fraktioner, en ökning med åtta procent.

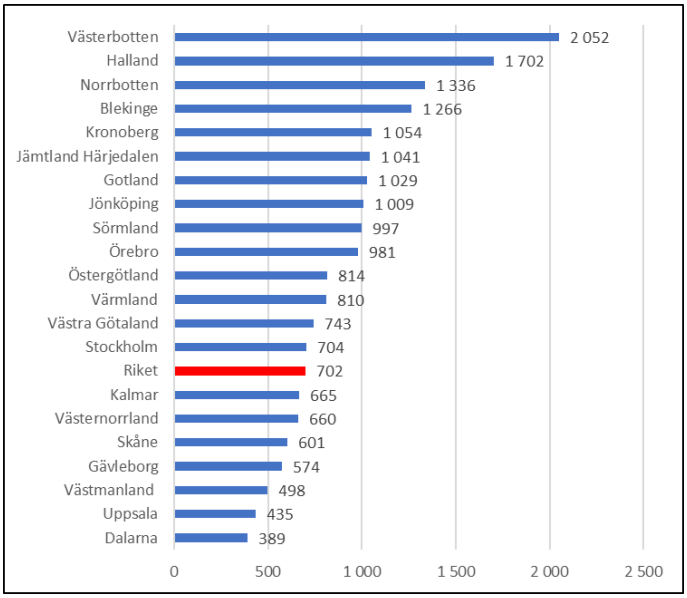

Figur 6 Antal fraktioner till svenska och utländska patienter 2015–2020.

Kostnad per patient

Ju fler patienter en region remitterar, desto lägre abonnemangskostnad per patient. Till det kommer kostnaderna för fraktioner. I figur 7 har regionernas abonnemangskostnader 2020 summerats med kostnaderna för de fraktioner regionens patienter fått.

Den genomsnittliga kostnaden för att behandla 266 svenska patienter vid Skandionkliniken 2020 var 702 tkr, varav 531 tkr för abonnemanget och 171 tkr för fraktioner.

Figur 7 Regionernas kostnader 2020 för abonnemang och fraktioner fördelade per patient.

Utöver ersättningen till Skandionkliniken har regionerna kostnader för resor och för boende på Hotel von Kraemer. 2020 var kostnaderna för vistelsen vid Hotel von Kraemer 1 170 kr/natt ifall hemregionen ersätter logi och frukost, alternativt 1 440 kr/natt ifall hemregionen ersätter helpension.

Om en patient vistades sex veckor i Uppsala så kostade det för rum med frukost 32 760 kr om patienten reser hem över helgerna, upp till 54 720 kr för helpension om patienten stannade i Uppsala över helgerna.

Universitetsklinikernas kostnader för förberedelser varierar mellan sjukhusen.

Produktivitet

Tabell 5 visar produktiviteten mätt som antal fraktioner per mnkr åren 2016–2020.

	2016	2017	2018	2019	2020
Kostnader tkr	160	185	190	187	187
Fraktioner	4 975	6 255	7 745	7614	8 215
Fraktioner/mnkr	31	34	41	41	44

Tabell 5 Skandionklinikens kostnader (tkr) och utförda fraktioner 2016–2020, samt produktiviteten mätt som antalet fraktioner per mnkr. Kostnaderna har indexerats med LPIK till 2020 års nivå. 2020 års kostnader prognostiserade.

KAS HR-system medger inte redovisning av produktivitet per årsarbetare, eller per arbetade timmar. Tabell 6 visar produktiviteten mätt som antal fraktioner per medarbetare i klinisk tjänst (dvs. exklusive administrativ personal) 31 december åren 2016–2020 (inklusive chefer och rotationspersonal).

	2016	2017	2018	2019	2020
Fraktioner	4 975	6 255	7 745	7614	8 215
Bemanning	22	25	36	41	36
Fraktioner/anställd	226	250	215	186	228

Tabell 6 Antalet utförda fraktioner 2016–2020, antalet anställda i klinisk tjänst 31 december, samt produktiviteten mätt som antalet fraktioner per anställd.

Forskning och utveckling (FoU)

När man beslutade att bygga Skandionkliniken var visionen att återetablera Sverige som ledande nation inom strålbehandling. Minst 80 procent av patienterna skulle inkluderas i prospektiva kliniska studier.

2015–2020 inkluderades 273 av 1 269 patienter i den nu avslutade studien PRO-CNS och 351 i omvårdnadsstudier inom Proton Care-programmet. 175 barn inkluderades i registerstudien RADTOX.

Tabell 7 visar fyra kliniska studier som startade 2019–2020, samt två som startar 2021. Ytterligare två studier har kommit långt i planeringen. I alla studier utom Artscan IV jämförs effekterna av protonbehandling med fotonbehandling.

Studie	Syfte	Fotoner	Protoner
ARTSCAN IV	Rebestrålning huvud-hals	12	3
ARTSCAN V	Protoner/fotoner tonsillcancer	7	6
PRO-HODGKIN	Protoner/fotoner lymfom	2	10
PRORECT	Protoner/fotoner rectalcancer		
PROTHYM	Protoner/fotoner tymom	7	5
SWANCA	Protoner/fotoner analcancer		

Tabell 7 Pågående kliniska studier som utvärderar protonstrålningens effekter, samt antalet av Skandionklinikens patienter som har inkluderats i dem.

Det råder brist på senior akademisk kompetens inom svensk strålbehandling, vilket bidrar till att det tar lång tid att utforma studieprotokoll, är trögt att starta studier och svårt att få finansiering.

KAS har sedan slutet av 2019 en halvtids forskningskoordinator som biståt universitetsklinikerna i arbetet med att ta fram och implementera forskningsprotokoll, samt sedan 2020 en FoU-ansvarig på tio procent. Förberedelser pågår för att anställa en forskningssjuksköterska på deltid. Ekonomiskt stöd till nystartade projekt testas i ett pilotprojekt.

KAS finansierar en halvtidstjänst i två år till ett projekt som syftar till att stärka kompetensförsörjningen inom svensk strålbehandling.

Flera pre-kliniska projekt med fokus på protonstrålbehandling (till exempel gating, relativ biologisk effektivitet, dosimetri, dosplanering, avbildningsteknik osv) har resulterat i publikationer i vetenskapliga tidskrifter och presentationer vid relevanta internationella konferenser.

KAS medfinansierar också en doktorand som arbetar på ett projekt om behandling av rörliga strålmål med protoner, med handledare från flera svenska universitet kopplade till Skandionnätverket. Den andra delen av finansieringen kommer från ett anslag från Cancerfonden.

Måluppfyllelse 2020 – KAS

2019-04-10 beslutade direktionen om verksamhetsmål: Mål fastställs i verksamhetsplanen och rör perspektiven patient, process och verksamhet, forskning och utveckling, medarbetare samt ekonomi (finansiella mål).

Många av målen formulerades i samband med arbetet med verksamhetsplan och budget åren 2015 och 2016, det vill säga i tidig driftsfas och uppstart.

Vi bedömer att:

- Åtta mål uppnåddes – de markeras med ↑ i tabellerna nedan.
- Tio mål uppnåddes delvis, alternativt så går de inte att bedöma – de markeras med → i tabellerna nedan.
- Nio mål uppnåddes inte. – de markeras med ↓ i tabellerna nedan.

Patient

Långsiktiga mål	Styrtal	Måltal 2020	Resultat med kommentar
Patienternas medicinska behov, omvårdnadsbehov och sociala förväntningar tillgodoses Patienter och anhöriga är välinformerade	Andel nöjda patienter inom respektive behovsområde enligt patientenkät	90 %	↑ 97 % Målet uppfyllt. Uppföljning var tredje månad i sjuksköterskegruppen leder vid behov till förändringar/förbättringar.
Jämlik vård	Andel landsting/regioner med geografisk fördelning av patienter i relation till befolkningsunderlaget i respektive landsting/region	80 %	→ Måluppfyllelsen ej bedömbar. Målet borttaget 2021

Process och verksamhet

Långsiktiga mål	Styrtal	Måltal 2020	Resultat med kommentar
Fastställda vårdvolymer uppnås	Antal utförda behandlings-fraktioner	10 000	↓ 8 215 fraktioner utfördes, en ökning med 8 %. Antalet patienter ökade med 11 %.
Aktiv och fungerande avvikelsehantering	Antal rapporterade avvikelser per år	> 70	↓ 45 avvikelser rapporterades, färre än föregående år. En avvikelse, vilken inte innebar någon patientskada, rapporterad till SSM. Måltalet svårvärderat, borttaget 2021.
Aktiv och fungerande avvikelsehantering	Andel avslutade avvikelseärenden inom 3 månader	95 %	↓ 53 % avslutade inom 3 månader. En omstrukturering av avvikelsehanteringsarbetet påbörjad hösten 2020.
Allas medverkan i fortsatt utveckling och kvalitetssäkring av nationella protonterapin och den distribuerade kompetensen	Alla klinikers deltagande i multiprofessionella nationella tumörronder/videokonferenser och med samtliga professioner företrädda	95 %	→ Måluppfyllelsen ej bedömbar. Målet borttaget 2021.

Forskning och utveckling

Långsiktiga mål	Styrtal	Måltal 2020	Resultat med kommentar
Möjligheter till FoU är tillvaratagna genom kliniska studier och kvalitetsdatabaser	Andel patienter i kliniska studier	>85 %	↓ Antalet patienter i kliniska studier ökar, men målet var alltför optimistiskt. Skandionkliniken har begränsade möjligheter att påverka målet.

Långsiktiga mål	Styrtal	Måltal 2020	Resultat med kommentar
Experimentell protonstråle-forskning etablerad vid Skandionkliniken	Antal projekt	>15	↓ Det pågår ett tiotal projekt. Covid-19-pandemin är en bidragande orsak till att målet inte nås.
Redovisning av forsknings-resultat	Antal vetenskapliga publikationer i peer-review tidskrifter	>5	↑ 13 vetenskapliga artiklar med medverkan av Skandion-medarbetare har publicerats 2020.

Medarbetare

Långsiktiga mål	Styrtal	Måltal 2020	Resultat med kommentar
Nöjda medarbetare	Medarbetarindex i årlig enkät	Bättre än 2019	↓ Index 2020: 76 (2019: 79). 67–100 är ett bra/mycket bra resultat.
Kliniken behåller och attraherar kvalificerade och engagerade medarbetare	Andel medarbetare med individuella utvecklingsplaner	100 %	↑ Samtliga medarbetare har en individuell utvecklingsplan.
Låg sjukfrånvaro	Registrerad sjukfrånvaro (% av arbetad tid)	Bibehållen <5 %	↓ Sjukfrånvaro 2020: 6,7 % (2019: 5,7 %). Korttidssjuk-frånvaron har ökat för att minska riken för spridning av covid-19.

Ekonomi

Långsiktiga mål	Styrtal	Måltal 2020	Resultat med kommentar
Ekonomi i balans	Årligt överskott	≥8 mkr	↑ Resultatet 2020 +15,5 mkr
Återställt eget kapital	Eget kapital skall återställas genom överskott senast 2027	Budgeterat överskott	↑ Budget 2020 +8,1 mkr
Uppbyggt eget kapital	+ 10 % eget kapital	Senast 2028	→ Återställandet av det egna kapitalet pågår, därefter påbörjas uppbyggnaden av ett positivt eget kapital.
Hög kostnadseffektivitet	Bruttokostnad per fraktion	Sjunka med stigande fraktionsvolym	→ Arbetet med hög kostnadseffektivitet pågår alltid. Uppföljning av styr- och måltalen pågår inte, de finns inte kvar i verksamhetsplan 2021.

Övriga mål

Område	Mål 2020	Resultat med kommentar
Samordnad verksamhets- och ekonomistyrning	Månadsrapporter och fortlöpande dialog med ägarna är implementerad.	↑ Månadsrapporter införda. Regelbundna diskussioner om resultat och förbättrings-möjligheter med direktion och styrgrupp.
Kunskapsspridning	Framtagen kommunikationsstrategi är förankrad inom KAS och implementerad.	↓ Ej genomfört, delvis beroende på covid-19-pandemin.

Område	Mål 2020	Resultat med kommentar
Kliniska behandlingsprotokoll/ studieprotokoll	Samtliga påbörjade behandlings-protokoll/studieprotokoll har en projektplan för framtagande och implementering liksom tidplan för uppföljning. Projekten ska vara resurssatta och samtliga dessa protokoll ska vara införda under 2020.	➔ De studieprotokoll som tagits fram under 2020 följer den modell för nya kliniska studier som arbetats fram på Skandionkliniken. Studierna ska starta i början av 2021. På grund av svårigheter med finansiering är de inte fullt resurssatta.
Kvalitetsregisterbaserad uppföljning	Implementera aktiv användning av kvalitetsregister för samtliga de diagnoser/diagnosgrupper som behandlas vid Skandionkliniken. Arbetet avser både optimering av indata och användning av utdata för FoU samt ledning och styrning.	➔ Inväntar nationell gemensam stråldatabas MIQA. Lokalt register svårgenomförbart. Samarbete med europeiskt initiativ avseende europeiskt register planeras.
Patientfokuserad vård	Vårdprocessen för protonstrålbehandling är definierad och grund för systematiskt förbättringsarbete. Vårdkoncept utvecklas parallellt med detta arbete. Vården av utlandspatienter omfattas även av detta förbättringsarbete.	➔ Utvärdering av hanteringen av och flödet för de norska patienterna har genomförts under 2020. Rutin för omhändertagande och fördelning av patienterna mellan universitetsklinikerna är under revision baserat på utfallet.
Forskning och utveckling (FoU) - strategi och budget	En uppdaterad strategi för FoU är framtagen och implementering påbörjad.	➔ Arbetet är påbörjat. En färdig FoU-strategi förväntas ligga framme under Q1 2021.
Kompetensförsörjning	Planer för kompetensförsörjning och kompetensutveckling är framtagna och implementerade för samtliga personalgrupper på Skandionkliniken.	➔ Arbete enligt framtagna kompetensförsörjningsplanen: Alla nya medarbetare (strålsjuksköterskor, sjukhusfysiker) arbetar enligt en kompetensutvecklingsplan. Strålsjuksköterskor och sjukhusfysiker genomgår under två år en teoretisk och klinisk påbyggnadsutbildning i protonterapi för ”körkort”.

Område	Mål 2020	Resultat med kommentar
Strategi för IT	En ny IT-strategi och förvaltningsmodell är resurssatt och implementerad på Skandionkliniken och med koppling till samarbetet inom KAS.	→ Förvaltningsmodellen 80 % färdig under 2020, resterande implementeras Q1 2021. Första version IT-strateg våren 2021.
Hotel von Kraemer	Säkra enhetliga regler för patientavgifter och fakturering av regionerna.	↓ Landets 21 regioner kunde inte enas om enhetliga regler.
Hotel von Kraemer	Utveckla samarbetet mellan klinik och hotell samt andra aktörer för patientens bästa och en god ekonomisk utveckling.	↑ Samarbetet har utvecklats kring städning av rotationspersonalens lägenheter, bemanningen i Skandionklinikens reception samt fastighetsservice.
Investeringar	Investeringsplanen för Skandionkliniken är etablerad och avskrivningsplan inarbetad i budgetplanering.	↑ Investeringsplanen, som nu tydligare inkluderar prognos för avskrivningar, är etablerad och uppdateras löpande. Planen ingår i budgetarbetet.

Patientsäkerhetsberättelse 2020

Verksamhetens mål för patientsäkerhetsarbetet

SFS 2010:659, 3 kap. 1 § och SOSFS 2011:9, 3 kap. 1 §

Inledning

Under 2020 har båda behandlingsrummen i Skandionkliniken varit i klinisk drift med jämn fördelning av antal patienter.

Under året har sammanlagt 297 patienter påbörjat sin strålbehandling på Skandionkliniken. 45 (15 %) av dem var 18 år eller yngre. 266 (90 %) av patienterna kom från Sverige, resterande från Norge (27), Danmark (2), Estland (1) och Island (1)

Målet för Skandionklinikens patientsäkerhetsarbete är att minska riskerna för att en patient eller närstående erhåller någon skada i samband med behandlingen vid Skandionkliniken eller vistelsen på kliniken.

Exempel på risker för vårdskador i verksamheten är i första hand relaterat till den behandling med joniserande strålning som är vårt primära uppdrag och som regleras av Strålsäkerhetsmyndigheten.

Andra typer av vårdskadeområden är fallskador, nutrition, bemötande, information och informationsöverföring.

Kliniken hade under året åtta fast anställda och sex visstidsanställda sjukhusfysiker, fyra läkare, 20 onkologisjuksköterskor samt två undersköterskor. Utöver den fasta personalen har sjukhusfysiker och onkologer med anställning på landets universitetssjukhus tjänstgjort på Skandionkliniken till en grad motsvarande en läkare och två sjukhusfysiker på heltid.

Själva protonanläggningen underhålls och driftsäkras av leverantören

Ansvar för patientsäkerhetsarbetet

SFS 2010:659,3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 §, p 1

- Ansvaret för patientsäkerhetsarbetet vid Skandionkliniken är delat Chefsfysikern ansvarar. tillsammans med den läkare som innehar uppdraget som radiologisk ledningsfunktion (RALF). för strålskydd och därtill relaterade risker. Verksamhetschefen är ansvarig för övriga risker inom övriga vårdskadeområden
- Den medicinskt ledningsansvarige (för närvarande verksamhetschefen) är ansvarig för att informera patienten om en vårdskada inträffat
- Mottagningens läkare, sjuksköterskor och övrig medicinsk personal har ansvar för att ta emot synpunkter och klagomål
- Med undantag av strålskyddsrelaterade händelser är verksamhetschefen ytterst ansvarig för att synpunkter och klagomål hanteras och att verksamhet och arbetssätt utvecklas så att risken för vårdskador minimeras.

Rutiner för egenkontroll samt vilken egenkontroll som genomförts under året

SOSFS 2011:9 5 kap. 2 §

Egenkontroll är systematisk uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten samt kontroll av att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem.

Dagliga kontroller har genomförts i båda behandlingsrummen. Kontrollerna avser främst dos i standardgeometrier, kontroll av strålkaraktärisering, kontroll av säkerhetssystem (t ex dörrinterlock) samt behandlingsbord och avbildningssystem.

Tyngdpunkten för kvalitetssäkringsarbetet har under året legat på patientspecifik QA. För varje behandlingsfält har omfattande mätningar genomförts på flera djup och dosfördelningarna och dosnivåerna har analyserats i detalj före behandlingsstarten. Ett så omfattande mätprogram är inte resurseffektivt i längden och kliniken har undersökt möjligheten att komplettera de rutinmässiga patientspecifika mätningarna med andra periodiska kontroller av behandlingsutrustningen. Skandionkliniken har utvecklat en modell för analys av de loggfiler som systemet genererar under bestrålning. Modellen bygger på egenutvecklad mjukvara och tillåter analysen av placering av olika spottar, samt vidare beräkning av förväntade dosfördelningar enligt spottpositionerna i loggfilerna. Modellen är fortfarande under utveckling och validering.

2019 genomfördes, på uppdrag av Strålsäkerhetsmyndigheten, en förnyad riskanalys av verksamheten (den förra genomfördes inför start av kliniken). Denna riskanalys resulterade i att en nationell riskanalys avseende flödet av patienter och behandlingsdata mellan universitetsklinikerna och Skandionkliniken utfördes under 2020. Arbetet kommer att presenteras under januari 2021.

Åtgärder som genomförts för ökad patientsäkerhet

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 1–2

Strålsäkerhetskommittén med representanter från samarbetsklinikerna har sammanträtt två gånger under perioden.

Uppgradering av dokumenthanteringssystem har påbörjats under 2020 för att ytterligare säkerställa rutinernas giltighet

I mån av möjlighet behandlas också utländska patienter, främst från Norge, på kliniken. Omhändertagandet och planeringen sker enligt en fastställd rutin. Under 2020 har denna rutin utvärderats. Detta har resulterat i att smärre justeringar av rutinen kommer att göras under 2021.

Rutiner för att identifiera risker i verksamheten

SOSFS: 2011:9, 5 kap. 1 §

Det fortlöpande arbetet med att identifiera risker som kan medföra brister i verksamheten och äventyra patientsäkerheten bedrivs på flera sätt.

- Veckomöten genomförs med ansvariga för service och handhavande av protonanläggningen (leverantören), verksamhetschef, chefsfysiker och vårdenhetschef
- Kvalitetsmöten genomförs varannan vecka med all klinisk personal. På dessa möten diskuteras nya rutiner samt hur avvikelser hanterats och vilka konsekvenser dessa medfört.

Rutiner för händelseanalyser

SFS 2010:659, 3 kap. 3§

Negativa händelser med allvarlig vårdskada, eller risk för allvarlig vårdskada, utreds med händelseanalys enligt Socialstyrelsens mall. Tidigare tog Skandionkliniken hjälp från Akademiska sjukhuset men intern kompetens för att genomföra händelseanalyser har nu utvecklats och fortsätter utvecklas.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1§

Den genomlysning av IT-miljön vid Skandionkliniken som genomförts har inkluderat bedömning av informationssäkerheten och en riskanalys.
Identifierade behov av att förbättra informationssäkerheten finns inkluderade i den handlingsplan för utveckling av IT-organisationen som togs fram 2020.
Under 2020 har en IT-konsult påbörjat arbetet med att utveckla IT-miljön på kliniken. Konsulten fungerar också som IT-chef och ingår i ledningsgruppen för att garantera förankringen i verksamheten.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 §

Skandionkliniken är en nationell anläggning som erbjuder protonbehandling till alla som bedöms ha nytta av behandlingen. Patienterna kommer från någon av landets sju universitetskliniker, vilket innebär att det fordras väl utprovade processer för samverkan kring patienternas remittering och information.

Samtliga patientbehandlingar diskuteras på en nationell multidisciplinär konferens inför definitivt ställningstagande till om patienten förväntas gagnas av protonbehandling. Denna konferens genomförs tre gånger per vecka. Deltagande är fysiker, dosplanerare, läkare och sjuksköterska från Skandionkliniken respektive universitetsklinikerna.

Vidare sker samverkan med universitetsklinikerna inom den modell för distribuerad kompetens som är en del av Skandionklinikens organisation och arbetssätt. Den nationella riskanalysen som genomförts under året kommer att belysa eventuella förbättringsområden.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet/klagomål och synpunkter

SFS 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §

Skandionkliniken använder ett datorbaserat system för rapportering av avvikelser och risker. All personal får utbildning i hur detta system används.

Varje avvikelserapport hanteras av en avvikelsegrupp i vilken kvalitetsansvarig sjuksköterska, kvalitetsansvarig sjukhusfysiker, radiologiskt ledningsansvarig läkare (RALF), vårdenhetschef, chefsfysiker och verksamhetschef ingår. Denna grupp har träffats varannan vecka. Gruppen avgör om händelsen behöver rapporteras vidare till SSM. Vid tveksamheter kan detta ytterligare diskuteras i strålsäkerhetskommittén.

För varje avvikelse utses an ansvarig individ. Ambitionen är att avvikelsen ska ha utretts inom tre månader.

Under 2020 har 48 avvikelser rapporterats i det interna systemet för avvikelsehantering varav en rapporterades vidare till SSM. Avvikelsen handlade om en systematiskt avvikande hantering av "tuning spots" som uppstod i samband med en uppgradering av systemets isocenter den 19 januari 2020. Detta resulterade i en ny sitekonfiguration och ledde till mätbara skillnader för vissa patienter. Felet åtgärdades av IBA och validerades den 6 mars 2020. Under perioden godkändes flera planer för behandling. Ingen behandling behövde dock planeras om till följd av avvikelsen, vilket visar att den hade en liten förväntad klinisk påverkan. Retrospektiva analyser av loggfiler som genererades under behandling visade inte heller på några allvarliga dosimetriska avvikelser. Loggfilsanalyser kommer nu att inkluderas i kontrollerna efter uppgraderingar av beamoptiken.

En IVO-anmälan har utretts. Det gällde en patient som efter avslutad protonbehandling inte blev kallad till återbesök på sin hemklinik. Det framkom att inget remissvar med epikriskopia skickats från Skandionkliniken till hemkliniken vid behandlingens avslutande. Anmälan föranledde en översyn av rutinerna på både hemkliniken och Skandionkliniken och resulterade i att preliminär behandlingsperiod nu dikteras redan i samband med första rondanteckningen.

Sammanställning och analys

SOSFS 2011:9, 5 kap. 6 §

Inkomna avvikelser, klagomål och synpunkter sammanställs och analyseras i ovan nämnda gruppering och återrapporteras till medarbetarna vid återkommande klinikmöten och till strålsäkerhetskommittén.

Samverkan med patienter och närstående

SFS 2010:659 3 kap. 4 §

Ingen organiserad samverkan med patienter och närstående har genomförts under året.

Resultat

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

Dosimetri

Samtliga sjukhusfysiker och onkologisjuksköterskor är utrustade med persondosimeter som registrerar doser från fotoner och neutroner. Under perioden har ingen anmärkning noterats vid avläsning av dosimetrarna. Detta motsvarar personalens indelning i kategori B.

Ytterligare fyra dosimetrar har varit placerade på strategiska platser på kliniken. Inte heller från dessa har någon dos över dosimetrarnas detektionsgräns noterats.

Patientenkät

Skandionkliniken arbetar kontinuerligt med patientenkäter (via undersökningsverktyget GreatRate). Resultatet används i utvecklingen av patientsäkerhet. Svarsfrekvensen har varit god och patientnöjdheten är hög.

Skandionkliniken

Kommunalförbundet
Avancerad Strålbehandling
Revisorerna

Till Fullmäktige i
Region Uppsala
Region Östergötland
Region Skåne
Region Stockholm
Region Västerbotten
Västra Götalandsregionen
Region Örebro län

Visma Addo ID-nummer : 89962f60-85d6-4be7-b0ba-3aaa0b310f64

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2020

Vi har granskat den verksamhet som bedrivits i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (organisationsnummer 222000-2097) av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Det ekonomiska resultatet för 2020 är ett överskott på 14,7 mnkr jämfört med ett budgeterat resultat på 7 mnkr. Det sammanlagda underskottet mot balanskravet är därmed -123 mnkr vilket inte beräknas kunna återställas inom tre år. Även det egna kapitalet är negativt, -111,5 mnkr. Antalet behandlingsfraktioner blev 8 215 under året mot budgeterade 10 000. Antalet remitterade patienter är fortfarande lägre än budgeterat. Det är viktigt att det finns en balans mellan planerad och verklig verksamhet och att ekonomin anpassas efter detta.

Revisorerna har under flera år konstaterat att den interna kontrollen inte varit helt tillräcklig. De detaljerade synpunkter som vi tidigare har avgivit är nu åtgärdade.

Skandionkliniken

Vi bedömer att direktionen i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling under 2020 i huvudsak bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll varit tillfredsställande.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Uppsala den 29 mars 2021

Anders Toll Cecilia Forss Jan-Erik Nyberg

Bilagor

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Granskning av delårsrapport per den 30 juni 2020
Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Visma Addo ID-nummer : 89962f60-85d6-4be7-b0ba-3aaa0b310f64

Dokumentet är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Undertecknarens identitet är registrerad och listad här nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet i ovanstående dokument."

Serienummer: VUxiY463KzhKtLJEb3nYSQ

ANDERS TOLL

29-03-2021 16:16

Serienummer: 6AVV6eQlv8t2aDvA7k/d5A

Fride Jan-Eric Nyberg

29-03-2021 18:30

Serienummer: 1U0WRlOyKr9Hq6Eori+ZBg

Cecilia Wallgren Forss

30-03-2021 10:12

Visma Addo ID-nummer : 89962f60-85d6-4be7-b0ba-3aaa0b310f64

Detta dokument är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering. Certifikat i detta dokument är säkra och validerade med hjälp av de matematiska hashfunktionerna i originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och har en tidsstämpel med ett certifikat från en pålitlig tredje part. Alla kryptografiska signeringscertifikat är inbäddade i PDF-filen och kan användas för godkännande i framtiden.

Hur man verifierar att dokumentet är i original
Detta dokument är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader ser du att det är certifierat i Visma Addos signeringstjänst. Detta garanterar att innehållet i dokumentet är oförändrat.
Du kan verifiera de kryptografiska signeringscertifikaten i dokumentet med Visma Addos validator på denna webbsida https://vismaaddo.net/WebAdmin/#/NemIdValidation

Utöver detta dokument kan ett eller flera dokument och bilagor höra till försändelsen.
Alla dokument i försändelsen är listade nedan. I händelseloggen
står alla åtgärder som relaterar till signeringen av dokumentet.

Dokument i försändelsen

Detta dokument
KAS Revisionsberättelse 2020.pdf

Ovanstående dokument och bilagor som lämnats in i signerad form har skickats till alla parter via e-post eller en nedladdningslänk. Undertecknaden är ansvarig för nedladdning och säker lagring av dokument och bilagor.

Ladda ner dokument
Om du som undertecknare har fått en länk där du kan ladda ner dokumenten kommer den att vara giltig i upp till 10 dagar efter mottagande. Därefter kommer dokumenten att raderas från Visma Addo.

Händelselogg för dokument

Händelselogg för dokumentet

2021-03-29 16:10	Underskriftsprocessen har startat
2021-03-29 16:10	Underskriftsprocessen har startat
2021-03-29 16:10	Underskriftsprocessen har startat
2021-03-29 16:10	En avisering har skickats till Anders Toll
2021-03-29 16:10	En avisering har skickats till Cecilia Forss
2021-03-29 16:10	En avisering har skickats till Jan-Erik Nyberg
2021-03-29 16:15	Dokumentet öppnades via länken som skickades till Anders Toll
2021-03-29 16:16	ANDERS TOLL har signerat dokumentet KAS Revisionsberättelse 2020.pdf via BankID Sverige (Unikt ID: VUxiY463KzhKtLJEb3nYSQ)
2021-03-29 16:16	Alla dokument har undertecknats av Anders Toll
2021-03-29 18:29	Dokumentet öppnades via länken som skickades till Jan-Erik Nyberg
2021-03-29 18:30	Fride Jan-Eric Nyberg har signerat dokumentet KAS Revisionsberättelse 2020.pdf via BankID Sverige (Unikt ID: 6AVV6eQlv8t2aDvA7k/d5A)
2021-03-29 18:30	Alla dokument har undertecknats av Jan-Erik Nyberg
2021-03-30 10:12	Dokumentet öppnades via länken som skickades till Cecilia Forss
2021-03-30 10:12	Cecilia Wallgren Forss har signerat dokumentet KAS Revisionsberättelse 2020.pdf via BankID Sverige (Unikt ID: 1U0WRlOyKr9Hq6Eori+ZBg)
2021-03-30 10:12	Alla dokument har undertecknats av Cecilia Forss

Visma Addo ID-nummer : 89962f60-85d6-4be7-b0ba-3aaa0b310f64